

# Ústavní expert, právník Zdeněk Koudelka: CENZURA

- CZ24 News | 14. listopadu 2021

**ČESKO: Janu Hnízdilovi, Janě Zwyrtek Hamplové a Janu Tománkovi byla znemožněna publikace jejich názorů na *Aktuálně.cz*.** Za jejich pohled na věci kolem nás včetně čínské chřipky jim děkuji a doporučuji platformy s možností svobodného vyjádření názorů.

## **Původ a důvod cenzury**

Cenzura je stará jako společenská organizace lidí založená na moci. Z hlediska samotné držby moci je jedno, co si ovládaní myslí o vládci. Pro moc je důležité, aby ovládaní vládcu poslouchali. Nemusí si jich vážit. Ovšem lidská ješitnost je velká a vládnoucí často chtějí, aby je ovládaní ctili. Toho dosáhnout nemohou, proto se snaží prosadit alespoň takové vnějškové zdání. A tak vznikla cenzura.

## **Cenzura může být i mimo státní moc**

Cenzuru spojujeme tradičně se státem a politickou mocí. Ovšem moc není jen politická, ale je více druhů moci, včetně moci ekonomické i mediální. Mohou být různé propojeny. Jsou známy případy, jak mocní výrobci těch či oněch výrobků se v honbě za ziskem snažili zakrýt negativní údaje o svých výrobcích. Kombinují tak placenou reklamu vychvalující jejich výrobek s různými tlaky, třeba přes vlastnictví médií na znemožnění publikování informací, které nechválí to, co chtějí na trhu prodat. A mohou být auta, léky, vakcíny.

Zatímco v rámci politické moci se pamatuje formou zákona o střetu zájmů na možnost zjistit propojení politika s určitou obchodní skupinou, v případě nepolitické moci je to horší. Majitelé mediálních skupin nemusí zveřejňovat své další majetkové aktivity. Je však jasné, že kdyby se zjistilo, že za určitým motoristickým časopisem stojí majitel s majetkovou vazbou na nějakou automobilku, mělo by to význam. Stejně tak má význam, kdyby lidé věděli, zda za medii vylučující určité informace např. o vakcínách nestojí někdo, kdo má majetkový podíl u výrobců vakcín.

## **Cenzura otevřená a tajená**

Cenzuru v původní verzi známe z habsburské monarchie. Tehdy se cenzori neschovávali a netajili své zásahy. Noviny s cenzurními zásahy vycházely s bílým místem tam, kde byl cenzurní zásah proveden.

Takto probíhala cenzura i v meziválečném Československu.

Příchodem německé okupace se vše změnilo. Goebbelsovská cenzura byla pokrytecká a sama sebe chtěla tajit. Lidé se již skrze bílé místo v novinách nesměli dozvědět, že něco bylo cenzurováno. Cenzurovaný text musel být nahrazen jiným, který již držitelům moci nevadil. Tento způsob cenzury převzala i cenzura po roce 1948.

V roce 1989 byla cenzura zrušena. 90. léta 20. století byly desetiletím svobody, kdy cenzorské zásahy ze strany státu byly nemyslitelné. A ani nestátní cenzura neprobíhala otevřeně. Nyní se situace mění. Držitelé moci v médiích se již nebojí provádět cenzuru a nejnázornějším příkladem je blokáce prezidenta USA Donalda Trumpa.

## **Jak s cenzurou ze strany mediálně-ekonomické moci**

Zastánci cenzury na soukromých webech tvrdí, že je věc majitele, zda cenzuru provádí či ne. S tímto názorem souhlasím, ALE. Ale spočívá v tom, že takový majitel či pověřený cenzor může cenzuru provádět jen, když médium nezískává žádnou státní výhodu. Náš stát totiž výslovně cenzuru zakazuje na ústavní úrovni Listinou základních práv a svobod. Stát, který ctí svoji ústavu tak, nemůže provádět cenzuru sám, ale ani ji podporovat, byť nepřímo.

Řešením střetu svobody majitele médií a ústavního zákazu cenzury je, že majitel veřejně dopředu bude informovat, že na jeho mediální platformě bude prováděna cenzura. To je jeho svobodné rozhodnutí. Stát však nesmí v takovém případě vyplácet jakoukoliv státní podporu, včetně daňových úlevy. Důsledkem bude, že inzerce zaplacená na tomto médiu se nesmí stát státem uznatelným daňovým výdajem. Kdo chce podporovat cenzorství tím, že takovým mediálním skupinám bude zadávat reklamu, může, ale jen ze svého, nesmí se na tom podílet stát sníženou daní.

## Koho zajímá pravda

Jan Tománek ve svém textu [Cenzura na stereoidech \(Aktuálně.cz 7. 11. 2021\)](#) uvedl, že největší tiskové agentury zakázaly seznam některých tvrzení. Uvedl i odkaz na zdroj. Mezi těmito tvrzeními je: „*Tvrzení, že schválené testy na covid-19 neumí onemocnění odhalit.*“. Tento článek je jeden z důvodů znemožnění zveřejňování textů Jana Tománka. Přitom v současnosti Ministerstvo zdravotnictví veřejně uvažuje, že zruší možnost vstupu do restaurací testovaným osobám.

Pakliže test nemůže sloužit ke vstupu do restaurace a nejde pouze o nátlak na neočkované, aby si nechali píchnout „dobrovolné“ očkování, pak může být tento krok legitimní jen, když jsou testy neúčinné. Tak, jak je to tedy? Jsou-li testy účinné a dokážou onemocnění covid odhalit, tak proč nemohou sloužit jako vstupenka do restaurace? Anebo jsou neúčinné a nedokážou onemocnění odhalit a pak je legitimní, že je nechce Ministerstvo zdravotnictví uznat jako vstupenku do hospody, ale proč je potom zakázané tuto informaci tvrdit?

Šéfredaktor Josef Pazderka ve svém článku [Odpověď čtenářům \(Aktuálně.cz 12. 11. 2021, bod e\)](#) uvádí: „*v kritické situaci, ve které se nyní nacházíme, kdy během epidemie koronaviru reálně umírají lidé, nechceme jako soukromé a odpovědné médium zůstat neteční a veřejně propagovat názory typu „schválená vakcína proti onemocnění covid-19 způsobí smrt“ (viz jeden z posledních blogů p. Tománka) a podryvat tím autoritu zdravotníků i státních institucí, které situaci usilovně řeší.*“. Po přečtení může získat čtenář z Pazderkova textu dojem, že Jan Tománek tvrdí, že vakcína způsobí smrt. Pokud si však někdo přečte text Cenzura na stereoidech zjistí, že Jan Tománek jen píše, že „*je zakázáno informovat o tom, že schválená vakcína proti onemocnění covid-19 způsobí smrt*“. To je však něco jiného. Pan Tománek netvrdí, že vakcína způsobuje smrt, ale že je o tom zakázáno informovat.

Josef Pazderka také hovoří o podryvání autority zdravotníků i státních institucí. V dopise Janu Hnízdlíkovi, který byl zveřejněn v Hnízdlíkově článku [Poslední blog \(Aktuálně.cz 11. 11. 2021\)](#) odkazuje Pazderka na stránky Ministerstva zdravotnictví. Zřejmě jej tedy považuje za onu autoritu. Mám zkušenost v zastupování sporů před Nejvyšším správním soudem o nezákonnost mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví. Již byly tímto soudem prohlášeny desítky jeho opatření nebo některých částí za nezákonné. Pro mne je vyšší autoritou Nejvyšší správní soud. Ministerstvu zdravotnictví, které opakovaně vydalo nezákonná opatření, nevěřím.

Ale i bez soudu si lidé vzpomenou, že to bylo ono ministerstvo, které před rokem nařizovalo, že musí mít lidé roušku, i když jsou sami v lese, nebo že roušku musí mít manželé v autě, když v posteli ji mít nemuseli. Rovněž údaj o počtu úmrtí na covid je zavádějící. Pokud někdo v Moravském krasu skočí do Macochy a zjistí se, že měl covid, bude uveden v tomto počtu. Ale jen pražským novinářům lze nabulíkovat, že zemřel na covid. Na Moravě se ví, že skok do Macochy přežít nelze a covid nehraje

roli. Ministerstvo uvádí informaci korektně tak, že jde o úmrtí s covidem. Nijak se však nebrání jejímu běžnému mediálnímu posunutí, že jde o úmrtí na covid. Avšak více zemřelých na rakovinu či při autonehodě mělo covid, ale zařadit do statistiky příčiny úmrtí lze každého zemřelého jen jednou. Nelze jednoho zemřelého vykazovat dvakrát.

Ať si každý sám rozhodne, zda lze důvěřovat úřadu, který opakovaně jednal nezákonně a nesmyslně. Kladu si jen otázku, proč *Aktuálně.cz*, které jinak kritizuje vládu Andreje Babiše, odkazuje na stránky ministerstva opakovaně soudem uznaného za původce nezákonných opatření?

Dne 31. 10. jsme vzpomínali 200 let výročí narození bojovníka za svobodu slova Karla Havlíčka Borovského. Tož za svobodu je nutno bojovat stále. Děkuji Janu Hnízdlívi, Janě Zwyrtek Hamplové i Janu Tománkovi za to, že u nás drží Havlíčkův odkaz. Se zájmem jsem si přečetl jejich poslední texty a zvláště text Jany Zwyrtek Hamplové [„O životě Židů za protektorátu“ \(Aktuálně.cz 12. 11. 2021\)](#). Vzpomněl jsem si na slova prezidenta Miloše Zemana o Bakalově mediálním impériu. A vzpomněl jsem si na název knihy Andreje Babiše *„Sdílejte, než to zakážou!“*. Protože jsem poslední rok bojoval proti nezákonným opatřením Babišovy vlády a Ministerstva zdravotnictví, nenapadlo mne, že nakonec budu používat název jeho knihy pro ochranu svobody slova. Nikdy by mne v listopadu 1989 nenapadlo, že za 30 let budeme opět bojovat s cenzurou.

Autor: Zdeněk Koudelka